

ЛНБ ім. В. Стефаника

00313388 (Q)

Бойківське весіле в Мшанці

(старосамбірського повіта).

Записав Володимир Гнатюк.

С в а т а н е.

1.

На самый перед шле чоловіка той гáзда, шчо жéнит сýна, áбо й чужого áбо й йакóго свóго, шва́гра, брáта: Іди до тóго і тóго і пытай сьа, ці бы віддаваў він і шчо обіцьаў бы. — Во йиден йи, шчо хóче грóший, другый пóльа, ай такый йи, шчо гльáдат, кобы дьўка дóбра была і не пытат у вінó у тэньге. Тот гáзда прійде там, пытат сьа: Ци будеш віддавати і шчо будеш вобіцьати? І йак дьўка льўбит паріпка, а тáтови подóбат сьа газды́ство, тот мóвит: Приходьт на згóду, мы сьа погóдимо! — Йдут ци ў віўтóрок, ци ў четвёр, ци ў субóту, ци ў недыльу — а ў пісьвны дни не йде сьа виколи. А ни йиден трафит сьа, жи на друге село шлэ, то вiтповiст гáзда, де дьўка: Йа там перейду, та будемо видьити! — або і ў свóйим селы йак жалéко, айбо рiтко, так вiдповiдат. І в другого села, йак йде, то або дьўкы мати, або отець, або брат, не ўсьи йиднако, подиўйат сьа на майиток, йакый там майи, а по друге йидным слóвом, йак ўвидит ко́ло будiнку гвóйу кóцу, а на столы хлiб, то по водвiрйу видиг, жи то дóбры гáзда і велiт приходити на згóду.

Йак йдут на згóду, гáзда, шчо жéнит сýна, кличе сусьiд двох абó трйох і йак майи брáти — бiльше не йде йак пiять льудей, а вирáз і штiри. І прійдут там, де тотá дьўка: Дай Бóже здорóўйа. Або: Славайсусу. — Слава на вiкы. Ци горáзд, здорóвейкы? — Бiг запласть! Вы ци здорóвы? Сьидáйте си. — О готóвiсмо, льўбойкы моiй! І сьидá-

йдут на лаўку і собі котрысь шчось закурят і бесьідуюць шчобудь. І йі там ўже ў ньбог такыі сусьіт, ці брат, шчо зачинайі балакати: Но, лубойкы мойі солоткі! Вы сьа нас не пытате, чо мы прийшли, а мы самы не повідамо — бо мы прийшли, чулісмо, жи вы майіте дыўча віддавати. Ци праўда тото мже бьіти? — Праўда, йі, Біг даў. — А мы майімо паріпка, рада бысмо женіти, слі бы тото Бог поратуваў, бысмо сьа сходиі даіак до кўпы. — Но, бесьіда по бесьіды: Шчож бы вы нам обіцьяли, сватуньу? — Зачинат сватом звати віт тогды. — На самыі перед божу ласку. — Дьякуйімо, дай Боже вам здорюйа за тото слово. Но і шчо шче більше? — Буду обіцьяти сто рыньцькых, корову, йялыўча і віўцьу. — Ой, сватуньцу, на тото мы не стапемо. Нам трэба ўбіцьяты хоць двіста рыньцькых, дві коровы, дві йялыўкы, віўцьу тай там шче, сватуньу, майіте кўсень пільа, чей бысте тото поўбіцьяли шче. — Не мжу, свату. То много на мене, майу дьітэй більше. — Ей, сватуньцу, майіте хлїопца — Біг даў, кобы здорю — тай вы вьсватате. — Ей, Бог то звайі, шче далєко. Ци дьіждемо, шче мже до воська піті, а йа старыі, хто ми наробит? — І потому ўні мўсат сьа погодіти, кілько поўбіцьят; ни йідєн ў нас обіцьят мєнче соткы і корову і йякє йялыўча, а обіцьят вьшше соткы з 10—15, і дві коровы; а обіцьят 150 або і 200 зл. і коровы дві і йялыўкы дві, і віўцьу, йяк добрыі гавда, а більше не ўбіцьяют. А трафіт сьа, жи віддаст і даст 10 р. і кусень пільа, а трафіло сьа ў тым рїцы, жи даў чоловік вїна разом 6 зр. і три кўснїкы пільа. І поўбіцьят 20—30 р. і даст два-три куснїкы пільа, жи будут вартувати 150 зл. і коровы дві мўсат давати ўсе. На тым згїда кїчїт сьа.

2.

Типєрькова бы йти до ксьїндза. На самыі перед йдут оба сваты, йяк сут, алі мжут йти і брата абї хто: Славайсусу! — Слава на вікы. Чож вы? — Просїли бысмо бїжойі ласкы і ксьїндза, рада бысмо весьїльа зачинаі. — Йяк йі ксьїндз такыі, жи ни дўжи гардыі, та: Дай Бїжи шчєсьтя! — Дай, Боже, йїгомостуньу! — Йяк добрыі ксьїндз, мївит: Ідїт, та вьїдїт з дьїтмї! — Накажє на котрыі день і ідут з дьїтмї. Вьїде молодый і молодá, зãраз мїўят пацьир, ци ўмїют. Днесь так паўком нема, бо і ксьїндзы добру науку майут і льїшше знайут, а даўнїшше: Не ўмїют пацьир! Не будє весьїльа! — Ей, йїгомосьтя, змїлуйте сьа, чейбы даіак бїло! — Вьїше, даст пїатку: То мало! — шче здўпкат. — Той вьшолопат, дайї десьятку: Йїгомосьтя — той шчо сына женит — змїлуйте сьа! — Ну та йди, йди, шче ту будєш, а дьїўка пацьир не ўмїи. — Ей, йїгомостуньу, Бог бы вам даў здорюйа, дати бы й сватови, й не майу вікы! — Кобы ўпро-

сїю на пїятку, та бы дуже добре. Упрóсит: то выйдеге шче ту до недылы! — Тай выйде шче з недылы, котрый гá:да гí добрый, той шче гилётку сыра знесé, тай даст, выйме ксьиндз рокы тай буде заповідь. Али ў нас так нема днесь, ў нашм сельы, даўно ббыло повідайт, котрі старші (за Минчакéвича), а по йинчых сéлах то шче й днесь берут ксьиндзы багáго.

3.

І выголосит ксьиндз заповідь йидну, другу і ўже трéга приходит ў недылы, то йак майи весылыа быти з недылы, ў понедылок на вїуторок, або ў субóту — то йдут на сваты або ў четвэр, або субóту, абó й ў недылыу слóудне, хоць ўже й заповідь выйде трéга. Йак на сваты збирайт сьа, йде молодый, ци хто йинчий просити на сваты. І наказуйут му кликати родину і сусыциу. Берут 11 сватиу або 9 або 7, мéнче ныт; до пары не берут. Тогды йде й молодый на сваты ўже. Положит йидного на старосту, сьйдайт за стыу у молодого, а кóло нього маршаўка, ўже знак трóхы так гí на весылыа. І полóжат на столы четверо хлыба, даст горіўкы по порцыи або дві, кождый сват берé хустину за назуху, перекстыат і йдут. Прийдут до дыўкы, староста запўкайи ў ви́кнó: Ци дома сте, гáздо! — А тот собі тákый чоловіка прилацит; тот выйде с хаты, рóзтворит: Дай Боже. — Дай Боже здорóўя. Ци рада сте гóсьтьом? — Рáды. — Ци раз, ци два рáзы? — Два рáзы, раз, жéсте прийшли, другый раз, же пидетé. — Ну за тотó слóво мы вам льякуймо. — Но, просимó до хаты. — Дьякуйймо, мойі лубойкы солóткі. — І зараз йдут до хаты і сьйдайт за стыу і по ослоны. Не гóспóдар — не тот шчо відайи, назначéный, пыгат сьа: Чож вы, лубдейкóве, потребуйите? До хатым вас прийаў, пустіу, посьйдайте си, закуріг си. — Е, та бо мы ни цаўком беспéчны шче. — А шчо вы потребуйите шче? — Мы майимо паріпка, а ў вас, чули смо, жи дыўча йи. Слї бы Бог поратуваў, мы бы рады тотó дайак злучити ў йидно. — Но, лубойкы, вы мóже йакá напасьть? — Ой ныт, мы не напасьны лубде, мы си напаси не гльáдамо, ачéй не цаўком сьа ўбеспéчемо. І ўказуйи на паріпка: На нього сьа кличемо, жи вин нас ту вїу. Али йак бысте шче нам ўказали пару до нього, бысмо шче беспéчныи быти. — І пидé тот чоловик і веде або стару невісту, або малé дыўча... — Не тотó, лубойкы, дьякуйимо й за нього. Биг даст та доростé. — Пидé тот до сыней, дыўка ў сынех сьа прихóват, уведé тоту дыўку: Дай Боже. — Дай Боже здорóўя. Дай Боже шчэсьтьа! — На вобі стóроны. — Чей тákого вы, лубойкы мóйи, гльáдайите? — Самá тотá. Теперь мы беспéчны. Дьякуйимо. Теперь будемó йисти, пїти, йи на шчо. — І ўна майи хустку ў руках і кўждый сват майи хустку; позавивайт

си руки і привита́ють сьа. Но, сьіда́йте за сьты́ў. Но і зноў сьа пы́тат там, йак на зго́ды, шчо вобі́ццате? Він по́віст, йак на зго́ды, і не раз причы́нит 5 р., а йак ны́т то 1 р. І наперэ́д сьідат ста́роста, коло нбо́го молоды́й і молодá на кожух абó сьіра́к і зараз прыно́ссят горі́ўкы, бэ-сьіду́ють. А молодá выно́сит хусткы, ко́ждому га́зда, тато ййі́, дайі́ по хустцы́. Усьі ўтира́ют сьа, абы молоды́ былі. Прыно́ссят горі́ўку і га́зда пйі́ до ста́росты, тот до молодого, молодой до молодойі́, трохы выпйі́ тай выльы́ до повалы́ решту, абы ним ў́ гору йшло. Молода так само робит і завертат до старосты. А староста пйі́ до маршаўка, а ві́так пйі́ут ўсьі́ за со́нцём по 2—3 порцы́йі. Кладут 2 тарелы́ сыра́ перед старосту, йак йи́, й масла́; староста ўкро́йит 2 кусныкы хлыва́, нальы́ит сьіра, даст молодьатам: На́те, котрэ́ бб́рше зы́стэ, то будетэ́ дўшше! — А воні́ трб́хы ўку́ссят, а трб́хы йй́дьат с тарельа́, а тоты́ кусныкы дай́ут малым хлопцям, абы молодой робі́ў, а молодá рб́дила хлопцы́. Йак попойі́-дьа́т, возьме́ ста́роста таріль, нальы́ли порцы́йу горі́ўкы, полб́жит пэ́ред молодого́ і мб́вит: Кладі́ ту дўтку (20 чи 30 кр.). І пові́дат до молодойі́: Но, паны́ молодá, дайі́ тоб́і грб́ші молоды́, жэбы́ ты соб́і найшла́ за себе́ дры́ва носы́ги, вб́ду, хлыв́ пэ́чи і т. д. Йак тьа будў́т слаты́ на вб́ду, то абы́с бра́ла решето́, йак на дры́ва, то вйла́ і т. д. І напйі́ сьа ййі́дно до дрў́гого горі́ўкы, вонá схб́ват си́ трайцары́ і поцьы́луйут сьа. Тогды́ ста́роста подьа́куйі́ за хлыв́, сьіль і вы́пйіут шче раз по порцы́йі горі́ўкы, ўстанут і ўсьі́ розходьят сьа. Таке́ у нас сватанья́.

Зап. від Грйі́ця Олй́щака Терлецького́ в март́і, 1899 р.

В е с і л ь е.

Весі́ля зачына́еть ся в поне́дло́к, в середу́, або в суботу́ в вечер на неді́лю. Як пичне́ть ся в поне́дло́к в вечер, то тягнеть ся́ через вй́второк день і́ ніч, а кй́нчыть ся́ в середу́ рано, часом аж в середу́ в вечер. Так само́ як пчына́еть ся́ в середу́ в вечер, кй́нчыть ся́ в пятныцора́но або в вечер; як у суботу́ в вечер — кй́нчыть ся́ в поне́дло́к рано́ або в вечер.

У молодого́.

Вй́нцы́ вйты́ йдэ́ просы́ти молоды́й з дру́жбоў по полудны́; просьят лише́ жоны́, а ды́ўчата самы́ йдут; просьят, бы́ молодому́ вй́нцы́ вйлы́ і латкалы́. Йак жоны́ вй́дут сьа, выпйі́ут горі́ўкы по дв́і порцы́йі ў ко́жорі́, йдут за сьты́ў, беру́т шафлык на барв́інок, завывненый ў́ обрус; ў́ середы́ньі ў́ шафлыку́ йи́ хлыв́ і вовес; вй́ўсом треба́ пй́дсьы́яти тото́ поле, де сьа́ барв́інок родит, абы́ роды́ў сьа́ й далы́, абы́ не щез; а хлыв́ на тото́,

абы молодым добре сьа поводи́ло. Їак посе́дайт за сьты́у, тогды ўстане старша свашка і мо́вит: Татуньу, маму́нью, благослови́т, бо мы йдемо на барвінок! — Родичі моўя́т (молодого): Ньай тьа Біг благослови́т і йа тьа благослоўя́ю свому сынови. (Три рази). Потому выходьбат усьі за стола і за старшоў свашкоў латкайт :

Благослови, Божейку,
 Першу́ю дорожейку,
 Ай десмо сьа пусти́ли,
 Бёсмо горáзд гости́ли.
 Мы йдемé на барвінок,
 Иванови на вінок,
 На лубé вичáнейко,
 На доўге мешка́нейко.
 Де тота городни́ця,
 Шчо горóд городи́ла,
 Зьі́льийка насади́ла,
 Тонко́го, высо́кого,
 Листойку ширóкого?
 Выйди, выйди, га́здине, с хáты,
 Зьі́льийко указа́ти.

Домашна га́здинья выходит разам з тоў, шчо зьі́льа садила (як у чужого збирають), зьі́льа указа́ти і латкайт до дружбы, шчо майи́ ризати барвінок :

Прóши, сва́нейкы, ў горот,
 Їи зьі́льийко вóтъи!

А свашкы відповідайт :

Ой ўлы́зу йа, ўлы́зу¹⁾,
 Ой ўрі́жу йа, ўрі́жу
 Три квіточкы зьі́льа
 На лубé вичáнейко,
 На доўге мешка́нейко.
 Мы барвіночок жне́мо,
 Від Бóга ласкы жде́мо
 Нашому дитьятóйку
 На до́бруу долéйку.

¹⁾ При пісьні: Ой ўлы́зу йа, ўлы́зу — зачина́т старша свашка з дружбаў ризати барвінок. Дружба возьме молодцьів (молодого) пёрсты́нь і три галускы барвінку корос пёрсты́нь проложит і ўрі́же йіх; барвінок положит до шафлика, а персты́нь віддаст молодцьови. Шафлик з дому приносит з хлёмом і збіжом дружба.

При сьпіві сейі пісні ріжут барвінок. Як наріжут, то дружба высьпле на грядку трохы віўса — а решту забирає в барвінком і хлібом до дому — жебы сьа барвінок родиў. Як дружба сыпле вовес, свашкы сьпівають :

Не бануй, городочку,
Шчо́семо тьа обголіли,
Збіжечком пітсьпали,
Горілочкоў напоїли.

Тепер трактуїут тогу чельдаь, шчо ў їх городы барвінок, горіўкоў, по кильушку і йдут до дому молодого; шафлик несе дружба на голіві, а свашкы латкаїут по дорожы:

Ходїлїсемо ў чїсте поле
По вьїльа дорогойи,
Бо тотó не вьїльїико,
Ай крешчастьї барвінойко
Йуш тобі, барвіночку,
Не быти ў горóдочку,
Не ў горóды ти быти,
С тебе вінойко віти.

Як не дїйдут шче до дому, то латкаїут другий або й третий раз тойі самойі. Як прїйдут до дому, дружба оберне сьа три разы за сòньцьом (жебы сьа вело) і поставит шафлик на столы. Теперь свашка кличе вітцьа і матьїр молодого і мовит три разы:

Паньї вóйче, паньї мáтко,
Ўшитка родїна, благословїг!

А вони відповідаїут:

Най їх Бїг благословїт і ѝа їх благослоўїу (три рази).

Теперь свашкы латкаїут:

(Батькови): Так татўнейко моўїат:
Ньай тьа Бїг благословїт,
А ў нешнуїу двїнойку,
Шчаслїву годїнойку.

(Матери): Так матьїнойка мовит:
Ньай тьа Бїг благословїт,
А ў нешнуїу двїнойку,
Шчаслїву годїнойку.

По тым сїдаїут за сьтыў і старша свашка кличе дружбу:

Ходї, дрўжбойко, до нас,
Подивїж ты сьа на нас.

Возьми собі три квіточкы зліба
 І ўвий нігочкоў нам три разы
 І йди собі гульвати,
 А мы будемé самы віти.

Йак сьу песьню сьпіваяут, дружба бере зноў перстынь молодого і три галузкы барвінку, перетягне короз перстынь і ўвіне ниткоў воўняноў, білоў і даст свашцы, перстынь віддаст молодому, а сам йде гульвати. Тогда музыкы грайут, а молодіж гульайи. А свашкы латкайут:

Д гóрі, сóньйко, д гóрі,
 Вій сьа, вінойку, скóрі.
 Кой йисме вінкы віди,
 Мід-горлочку піли;
 Йак йисме довивали,
 Сьвятыйи помагали,
 Йангэлы ў ўсьлы грáli.

Теперь кліче свашка дрўжбу. Дрўжба бере хусткоў своёй з молодцовой головы молодцову шапку, а своёу кладе на нбого (сам гуляе простоволосо) і кладе перед найстаршу свашку, а сам йде гульвати. Свашка пришиват вінець молодцови до шапки, а свашкы латкайут:

Краўчі, сванейко, краўчі,
 А ци ўміиш краўчіти?
 Ци не трéба тьа ўчіти?
 А йак бы йа не ўміла,
 Йа бы ту не сьидыла.
 Йа сьа ў Йильвóві ўчіла,
 Ажеб́и йа краўчіти ўміла.

Йак пришла свашка вінець, кличе дружку: Дрўжбо, ходи д нам.

Дружба бере від свашкы шапку, завиват руку хустиноў і кладе молодому на голову, а своёу бере від молодого і даи свашцы, бы му пришла також чепець такый самыи, йак у молодого. Йак пришиваяут дрўжби вінець, то не латкайут, але приповідаут: „Деш ты быў, же ты на нас сьа не дивиш? — Дрўжба мовит: Йа бы просіў бóжойи ласкы і свашкы, жебы ми віддали шапку. — А свашкы повідадут: Мы ў тебе шапку не брали. Ты ходиш по селу, хто знайи, хто с тебе шапку схопйў. Ци ты дашчó завинйў, ци ўкраў, жи с тебе шапку ўвзали? Ту лбуде ўсьи ў шапках хóдбат, а ты бес шапки. — А дружба мовит: Йа майу сьвітка молотцба, жи вы з мене шапку ўхопили. — А свашкы вітповідаут: А ци може тотó праўда б́ити? — А він мовит: Мóже праўда б́ити, йа майу сьвітка молотцба. Йак не вірите, пытайте молотцба. Йа

з нб́ого йи́го зняў і свойў даў. Ё́ак свойў зняў, вы ў мене ўхо́пили. — А молодець пові́дат: Ё́а ти на то́то рўчу, жи ты ша́пку маў і жи на́йстарша сва́шка с тебе хэ́пила. — Тепе́рь сва́шка мо́вит: Ко́й ўже та́ке на мене найшо́ сьа, жи йа ша́пку хо́пила, то мене́ бы дўже перепро́си́ти, жебы́ йа то́бі ша́пку віддала́. — Та чим же тебе́ перепро́си́ти? — Ё́акы́м напо́йом фа́йным, доро́гым. — І ла́ткають це́пна́рйови:

Це́пна́рйу мо́лоде́йкый,

Стаў ме́док солоде́йкый.

Нич бы му не ро́бйти,

Хыба́ бы му це́пна́рйи.

А ў на́шого це́пна́рейка,

Вышива́на кошу́лейка;

Го́лово́йка гладо́йка,

Го́риўка солодо́йка.

Це́пна́рйу куче́рйавый,

То ты до нас при́да́ный!

Ё́ак вони ла́ткають, дру́жба йде по го́риўку. Прино́сит і да́йи дру́жбі, жебы перепро́сиў сва́шку, бы му віддала ша́пку. Дру́жба нали́ват килу́шок, пйи до сва́шкы і мо́вит: Да́й Бо́же здо́роўя, па́ны сва́шко! Ви́дите, йа́ сьа нахо́диў, на́трудо́ў і му́сыў йим та́ко́го напо́у ла́дно́го ды́ста́ти. Ё́а до вас шче дру́гый келу́шок пйу, жебы́сте ми ла́дны ша́пку віддалі́. — Сва́шка вы́пйи, вы́нйма́т ша́пку с хў́стки ла́дну ў ви́нцй: Ци ви́диш ты, дру́жбо, йа́к мы ти ша́пку прибра́ли? Ци та́ка тво́я́ бы́ла? А мы то́бі прикра́си́ли і ви́но́йко ти ўви́ли! — Дру́жба мо́вит: Не та́ка бы́ла, тепе́р кра́сьни́шша, аж йим весе́лий; та́к сьа при́ды́ла, йа́к ў Ё́и́рйу земля́. Аж йим весе́лий та́к, йа́к мо́лодець. Бо́да́й бы вам Би́г здо́роўйичко даў, жи́сти ша́пку кра́сно́ прибра́ли і віддалі́. — Ты́мчасом сва́шкы пйу́т го́риўку. Мо́лодець мо́вит дру́жбі: Бе́рйш ты сво́йу сва́шку гу́льа́ти. Мо́же вона́ крй́ва? Вона́ сьа засьы́дыла на ла́ві, а ты со́бі хо́диш. Подви́й сьа, ци вона́ пра́ва. — Дру́жба бе́ре сва́шку гу́льа́ти. І мо́уя́т лу́де: О не крй́ва, о фа́йно йде. — Дру́жба мо́вит: Му́зйко, гра́й фа́йно, бо йа́ гу́льа́у с сва́шкоў! — А му́зйка два́ разы, три́ разы́ лучком (смичком) по́тыга́ і стаў. — А на шчо ты стаў? — Бо ты шчо́сь с сва́шкоў пересту́пйў та́ке, шчо́ йа́ гра́йу та́й стаў. Шчо́сь ти сьа не пово́дит до́бре. — Обе́рне си́ лу́чком на́-рубы, та́ не гра́йи му сьа, бо хо́че платны́. Вы́йме дру́жба ци пйа́ть гра́йца́рйу, ци ші́сьть і ве́рже му́зйцы ў скрй́пкы. Му́зйка гра́йи, дру́жба сам з дру́жкоў гу́льа́йи. Му́зйка мо́вит: Погу́льа́й си́, йа́ ти ла́дно буду́ грати. — Але мо́лодець пові́дат дру́жбі: Буде́, бо мы йде́м до ксьи́ндза про́си́ти благо́сло́веньство. — І дру́жба стаў. То́гды бе́ре оте́ць хлы́б і ма́ти, і ста́нут на две́рйох у ха́ты по йидны́м бо́цы двере́й і по дру́гим. Сва́шкы ла́ткають:

Ідѣт, молотцы, ў село,
 Бы вам было весело.
 Веселѣйко ходыте,
 Борзѣйко сѣа верныте.

Молодець з дружбоў ідут до ксьиндза. То шче не пізныі вечір. Приходьат до ксьиндза: Славайсусу. — Слава на вікі! — ксьиндз вітповідат. — І дружба мовит: Просьт вас пан молодый і йа вас прошу, йигомосьць, благословѣнство. — А ксьиндз мовит: Ньай вас Бог благословит і йа вас благослаўйу. Ідыт же си до дому, не ўпивайте сѣа, ладно весельт сѣа і до мене ранейко приходьт, йа вам дам сьлюб, бо йак йа дагдѣ пак пойду, то не дыстанете. — Молодцы ідут собі теперь просити на весыльѣа, бо перед тым ходиў просити отець, день або два перед весыльом. Йак бы молодцы не просили, то не ідут дуже на весыльѣа. Моўйат: Молодцы не приходили, то йакѣ там! — Йак спросьят ўсѣх, приходьат до дому і тато мовит: Ци ўсѣх исте спросили? — Усѣх. — Бысте дагдѣ не лишили хаты, бо не ланно. (Просьят своїх сусѣдів усѣх, а з дальших родину і приятелів). — Ныт. — Ну, то добре, теперь си погульайте трохы. — Господарі ідут зараз на весыльѣа і кождый несе курку з собою. Кождого, шчо приїде, бере батько молодого до коморы і трактуйи горіўкоў по два або три кильушкы, йак котрый хоче. Усѣ госьты сьйдайт собі за сьтыў, хьба котрый молодый, то йде д музицы і гульат. Газда принесе фляшку горіўкы, поставит перед них і вони сѣа самі частуйут, по килько хьбат. Хльб стойт перед ними на столы, на обрусы, але закусувати не можут. Господар мовит: Пийте, льудкове, не галамагайте дбўго, бо йак надьйдут свашкы, то вас вігты выженут. А дружбі і молодцьови мовит: Йдыт, просьт свашкы по крузы, ньай ідут корогвай вѣти. (Свашки по вінку пішли домів топити і варити вечерю). Свашкы приходьат, а газда бере йих до коморы пити горіўкы. Старі газды ідут тогды до дому, а молоды гульайут. З коморы свашкы выходьат і сьйдайт за сьтыў і ждут на тата і маму молодойі. А газда пѣтат сѣа сына: Ци бѣўис там у жінчиного тата і мамы? — Быў. — І затого приходьат тато і мати з килькома свашками свойими (вѣх десятеро) на корогвай. Засыдайт за сьтыў і сьдыат; молодичины не ўйут корогвайу, молодцьові ўйут корогвай. Старша свашка зачинат латкати з другими:

Сьвіти, мѣсяцьу, з гайу,
 Нашому корогвайу,
 А чѣйбы нам сѣа виднѣйко,
 Увѣти го ладнѣйко,
 Бысме сѣа не ганьбіли,
 Ой ци красно смо ўвіли,

Білымы ручейкамі,
 Чорнымі вічейкамі.
 Пойідемо ў дорожейку
 По красну Касўнейку.
 Пэче наша кам'янаўа,
 Печі корогваў, пэче,
 Бы він вьіріс до нэба,
 Заўтра нам йнгó трэба.
 Зыйшли сьа ўсы сестрыцы
 До новой сьвітліцы,
 Стáli раду радíti,
 Жи час корогваў вiги

Покы сьпівалі, то ўвілі корогваў і ўсадiлі. Ыак ўсадьят, то тот,
 шчо садiў (хто будь), дуркне три разы до повáлы, а хлопцы сьвiшчут
 і кличут: вiват! Дуркат на того, бы сьа корогваў фiнныў ўдаў. Свашкы
 тогды латкаiют:

Ой ўстаньте, брáгойкы, тай не спiт,
 Ай рубáйте сóсноiку на загнiт.
 Ажебi наш корогваўиць гнiтен быў,
 Ачэйже бы наш Івáнойко весёл быў.

Ыак печут корогваў, то разам печут і гускы, з котрымы йдут до
 молодойi на поклыiн. Гускi — то два хлiбы довговасты, стуленi до
 купы. На гускi кладут сьа поплыткы, сплетенi йак косы, з кiнчыкамы
 пiднесенымы до горы. Печу́т також попови корогваўча і вiтови; то таке,
 йак хлiб, лише рiжкате. За корогваўчатом печу́т дружцi гуску, також
 з поплыткоў, а за гускоў просте, гладоньке колаченъа хлопцым двом на
 кут, бо бы сьа не ўступили звiдти і не дали сьiсти за сьтыў без та-
 кого дарунку. (Порядок при печеню хлiба: Короваў, за сiм гускы, ко-
 рогваўчата, гуска, колаченъа). На самiм кiнци печут стойачкы. Ыiх йи
 дванацъать. Роблят йiх так: Берут дванацъать ресошок, йак бы ма-
 ленькi вила; обi ресошкы ў горi обвиваiют (спiрально) тыстом; йак усi
 так обвицнут, тогды берут звичайныў хлiб печеныў, впихайут ў нього
 ўсы стойачкы і ўсувайут ў пiч поза колаченъа, шчобы спекли сьа. Ыак
 спечут сьа, тогды выймаiют стойачкы з хлiба; хлiб зьiдъат, а стойачкы
 разам з корогваўом, гускамы і т. и. несут до коморы, шчобы ўсьо об-
 стило. Ыак стойачкы ўйут і саджайут, тогды свашкы сьпiваiют:

Свашкi стойачкi ладъáт,
 Бó сьа ў дорóгу ладъáт;
 Ў дорóгу, дорóжейку,
 По красну Касўнейку.

Ой гет преч на Волиньу,
 По молодú газдиньу.
 До комóры кльúшниця,
 До польи робíтниця.

Коли свашкы ўсьо тысто поўсаджайут до печі, ўмывайут руки і сьпíвайут:

Дайте нам портеньáта,
 Поўтирати рученьáта!

Газдиня, молодцьова мати, дайи старі порткы, бабы хапають їх, а хлопы відбирають і тьагають, выдирають йидныі ў других, покы не пі-друт цаўком, покы газда не крикне: Дайте спóкы, бо сьтыіў пігрете. — То бабы дужі.

Теперь свашкы йдут доміў спати (уже кури пють, другі). Молодичині свашкы і родичі відходьбат шче тогды, йак стойачкы зачали вити. Молодєць дашчо зьіет і йде спáти, бо рáно майи сьа сповідати. Свашкы сьпíвайут йому на добраньч (поки розійдуть ся); а музика грайи, йак свашкы сьпíвайут:

На добрáньч, на добрáньч,
 Бо йа іду спáти,
 Зáўтра рáно, раньúсейко
 До сьльúбойку сáти,
 За ворóгá дзелєн йáвирь,
 Там вас буду ждáти.
 А ци йáвирь, ци не йáвирь,
 Ци дзелєна ййва,
 Мєджи тьими паньанкáми
 Хьбá йиднá моя мíла.
 Ай ци тотá милєнейка,
 Шчó сьа краспó ўбрáла?
 Ой тотá то мылєнейка,
 Шчо т сєрцьу пристáла.
 Ой ўбыбрáў сьа козáчейко
 Тотó дыўчá ўзвáти,
 Він му кушйў новйй сєрпик,
 ўно не ўмíло жáти.
 А ўна ўзвáла ба й тот сєрпик,
 Кынула вiт сєбе:
 Йа не жáла ў вóйца, мáткы,
 Не бóду і ў тєбе.
 А йа ййла ў вóйца, мáткы
 Тлустú солонйпу,

За тобѡю, за гільтаѡм
 Піт часом матіну¹⁾.
 А ѡна спала ў вѡйца, ў маткы
 На білы перыны,
 За тобѡю, за гільтаѡм
 На гороховіны.
 А ѡна ходіла ў вѡйца, маткы
 У курковых черэвчках,
 А за тобѡю, за гільтаѡм
 У липовых ходачках.

Тепер ідут ўсы спати. Кухаркы не ідут спати, бо не маіут часу. Стынаіут куры, скубут і ладьат ѡіх. Молоды ўстайн рано, ѡак світайн, і ўбірат тоту сорочку і гацы, шчо молада дльа нѡѡго ўшила. Дайн му вонучі новыі і ўсы. Молодець іде до церквы сповідаці сьа, а дружба спрощуі бойар, жѡбы готѡві былі, покы прійде молодець с церквы. По сповіди молодець приходіт доміў і ѡіст, а дружба тимчасом спспрощуваў бойаріў і свашкы. Приходіт музика, зачінат грати і молоды гульайут, а старі сьідьат за столом. Молодець усаджуі свашкы за сьтыў. Найстарша свашка сьідіт коло нѡѡго, то звет сьа голова (на чолі), другі за неў; перша за неў сьідіт під чолѡм, друга на хвосцьтѡ, третья під хвостѡм, а ѡінчы ўже без назвы, не рахуіут сьа. Дружба просіт бойар: Бѡйарци, бѡйарци, кўждый на свѡіи мѡсце, ідыт, сьідайте! — ѡак посьідали, дайут ѡім ўсым по два кильшкы горіўкы без закускы. Свашкы тѡгды латкаіут:

Скѡр жи, татѡйку, скѡр жи,
 Выпраўіай нас бѡрши,
 Бѡсмо сьа не ўбавілі,
 Хвалабѡжу не ўтратілі,
 Бо то днесь недѡлейка,
 Від Бѡга надѡіішйка.

Староста кліче тепер: Бѡрзо, бѡрзо! — І выльізайут зза стола. Татѡ-мама сьідайут на лаўку голу, берут собі хлѡб по ѡідному бохонцеві, а родичі сьідайут з боку. Дружба бере молодцьа і відкляньюі сьа вігцьу, мамі. Дружба бере го за плече, а молодець цьілуі ў передкы нѡг (прішві) і ў колына і у рўкы; так цьілуі три разы родичіў і близьку родину. І татѡ мовіт: Ідыт ѡуж з Бѡгом, ідыт. — А свашкы зачінайут латкати:

¹⁾ Зжовкле листе з бараболі.

Благослові, Боже́йку,
 Ё́ першуйу доро́жейку,
 Ай де́смо сьа пусти́ли,
 Бе́смо горазд гости́ли.
 Ста́роста наперед гра́йи,
 Бо доро́жейку зна́йи;
 Доро́гу, доро́жейку,
 По краса́ну Касу́нейку.
 Подо́бно на сьвіто́йку,
 Коли со́ннійко грі́йи,
 Подо́бен Іва́нойко
 До Касу́нейкы йти.
 Чим селе́йко вакві́ло?
 Вішньамаи, черешньамаи,
 Пішвымаи бо́йарами.
 Ай Іва́нойку па́не,
 Де тво́йи во́сько ста́не?
 У те́мчейбы на равочку,
 У крішча́сьтым барвіночку;
 Там буду спочива́ти,
 Убідець убіда́ти.
 Ой Іва́нойку па́не,
 Не выграва́йже ко́ньом!
 Будеш й́хати по́льом,
 Не выграва́йже ко́ньом;
 На пе́рет сьа не выдава́й,
 І в за́ду сьа не зыстава́й;
 Дёржи сьа ў середі́нчы,
 Ё́се при сво́йі роді́нчы.

Коли приходьат т хаты́ молодо́й:

Зна́ти, Боже́йку, знати,
 Де Касу́нина ха́та,
 Новы́м ты́ном й опы́чена,
 Кали́ноў упсаджэ́на;
 Стрі́шейкы золо́тыі,
 Вікэ́нка скля́нныі,
 А двэ́рейка мідья́ныі,
 Шты́ри верьхы і чо́лыри.
 Ё́ середи́нчы ў поко́йі
 Усьа́кі напóйі.

Коли прийшли до молодойі на обору :

Ой йислісте нам рада,
 Не дайте нам стойаги,
 Дайте нам посыдаги.
 Мы льўде здорожєны,
 Сукны на нас помочєны,
 Бо нас слўтойка ўбіла,
 Сукны на нас помочїла;
 У нас сўкны дорогїї,
 По чотири волотїї.

Коли майут йти до хыжі :

Роспирай, сватку, хатку
 І повєйкыї сыни,
 Бы сьа бойари сьсьїли.
 Пышны, бойари, пышны,
 За Касўнейкоў прїйшли.
 Краснў си засьпївали,
 Шче крашше посыдали,
 На калїновы лавы,
 За тысўвыї стўлы,
 За обрўсы крушчастїї,
 За хлыбы шенишныї.

Тепер усьо віддаѣт, шчо принесли з собоў : корогвай газда бере до коморы. Йак молода бере гускы, свашкы латкаѣт :

Шчўсте нам за дар дати?
 Дьвї гўскы тарчанїї,
 Йидбавом зўйазаныї.

Молода дайї гускы татови і він выносит до коморы. Стойачкы чередаѣт також до коморы. Бойари затыкаѣт ў гускы грошї, кождый по два грайцари — а менче не пїде, йак 15 бойар. Йак ўсьї поскладаѣт, молода выїме з гусок і положит собї ў чоботы пїд подешву. Тогды свашкы прикрываѣт молодї голову хусткоў цаўком; вона спират голову на хлыб, шчо стоїт на столї і так сидит тихонько. Староста з молодым вылазит на сьтыў і обходит три разы ў около хлыб та переступайи йїї через голову. Йак обїдуг три разы, сьїдаѣт за сьтыў; молодой коло молодойі. Молодець здоймайи з нейї хустку і цылуїи; дакотрый, йак недобрый на молоду, то не цылуїи, але ударит йї, а вона тогды сама здоймайи з себе хустку і сьїдат коло ньўго. Старша свашка бере з молодцьа шапку, а з дружбы кладе молодцьови на голову і пришиват йому збїже з барвїнком, увите на три угла. Йак прїшїи, пере-

кстит го шапкоў три разы і полóжит на голову; а дружба бере свойу шапку і гульбат. Ёак старша свашка закладат на голову шапку, свашкы латкайут:

Краўчы, сванейко, краўчы,
— Чи ўміеш краўчыги (як перше).

Потому приносит мати молодойі два рушничкы і переўйазуйі, а свашкы латкайут:

Тешчейка збáтэя ўйáже,
Бо йі зь дывойкоў лья́же.

Відтак зачинайут латкати ценнарйови:

Ценнарйу молоде́йкы́й,
Стаў медок солоде́йкы́й (як висше).

Гавда дайі горіўкы ўсы́м по 2 кельушки без закускы; ёак выпйіут горіўку, свашкы латкайут:

Скóр жи, та́гойку, скор жи,
Выпраўйáй жи нас борши,
Бы́смо сьа не ўба́вили,
Хва́лабóжу не ўтра́тили;
Бо то днесь пельбейка,
Від Бога надыййика.

Потому выбирайут сьа і йдут до церквы.

У молодойі.

Тато або мама молодойі спрoшуйут також ў вечер госты. Молоды тульайут — парубкы із молодой — а старі сьядат та гостят сьа. Ёак погульайут собі, мовит гавда: Ёди, кухáрко, топí, а вьí сьа расходьít! — Ёак розьйдут сьа, кухаркы стинайут кури, зачинайут варити, а молада спит, бо йде рано до сповіди. Ёак розвиднбайі сьа: уставай, дыўчыно, йди до сповіди. — Ёак высповідала сьа — тимчасом прошак йде просити гостий до вінца — приходит с церкви і зьіст дашчо. Ёак попойіст, піде до коморы, стане си ў йармо ў середину (йармо лежит на землі) і ўбират дві сорочки, дві мальованкы і два фартушкы. Ёак вона ўбере сьа і ўвійде до хаты, мовит йі тато: Ёди, сьйдай за сьтыў, дóнбу. — Вона сьйдаи за столом, а тато просит свашкы: Ёдыт, сьідайте за сьтыў. Підемó на барвінок, абы́смо сьа не забáвили, бо моладець надыйде, та не будетé ма́ти колí вiти. Спорít! — І зарав найстарша свашка мовит: Паньí вóйче, пáньí матко, благословít на барвінок. — Ньай тьа Бог благословít; йдыт! — Свашкы зачинайут латкати:

Благослови, Божейку (так само як перше).

Брат молодой або чужий хлопець несе шафлик зі збіжом і хліб і так само латкають і так само стинають барвінок через персьтьинь молодой. Трактують газды, шчо їх барвінок і вертайут до дому та латкають, йак молодцьови. Йак прийдут до дому, посідають за сьтью і моўят: Пань вóйче, пань мáтко, благословіт вінець вйти! — Родичі благослоўлят (як висше). Йак свашка поволи ўи вінець, другі сьпівають:

Д гóрі, сóньйко, д гóрі,
Вий сьа, вінойку, скóрі,
На льубé вичáнейко,
На дóўге мешкáнейко.

Йак уўют молодь і молодцьови зо збіжом і з барвінком, кладут на хліб на тарели на сьтью і листочки барвінку примастьят троха медом, абы була мужови йак мід солодка. Йак уўют, свашкы латкають цепнарйови:

Цéпнарйу не цикóч,
Бігáй, горіўкы натóч.
Повідáла нам дьўка,
Шчо йи ў комóрі горіўка.

А цепнарь мовит:

Упáла повалíна,
Горіўку привалíла.

Свашкы:

Треба йи відрубáти,
Горілочкы добувáти.

Цепнарь приносить горіўку, свашкы пйут по дві порцьїи не закусуўчи. Йак выпйут, латкають:

Ой мóвиў йис ми, клинiў листойку,
Шчо не будеш падати:
А ты падайиш,
Земльу ўкривайиш.
Ой мóввў йис ми,
Мiй татунейку,
Шчо нъа не даш вiт себе;
А ты нъа дайиш
I сам не знайиш,
Шчо за дóлейка бóде.
Ай не Біг йа ти,
Дьiвойко моѡа,
Дóлейку выбiрати;

Уста́нь ранейко,
 Узьми си дыйни́цьбу,
 Побігни́ ў керни́цьбу по води́цьбу.
 Умий собі голо́войку і лічейко,
 Помо́лі сьа вірно Бо́гу,
 Даст ти до́лейку до́бру.

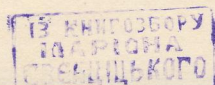
Коли нема шче молодця, латкайт:

Чому не йдеш, коли приїдеш,
 Мій лубый наречений?
 У мене татойко злоїй волейки
 Зь лупцькоїі намовойки.
 Йа ходжу, про́шу, ша́пойку но́шу,
 Чейже йигó перепро́шу.
 Ани ўпросіти, ани ўгровіти,
 Сердейко сердитойи.
 Ходит павойка по й обóройци,
 Пірейко распустіла;
 Ходит Касу́нѣ по новых сьівьох,
 Кісойку рочесала.
 Ой не жаль менѣ, ой милый Боже,
 Шчо йа́ йі рощесала,
 Ай жаль же менѣ сво́го тату́нѣ,
 Шчо йа́ го не ўслухала.
 Посыла́ли нѣ, заганя́ли нѣ
 Ў кырни́цьбу по води́цьбу,
 Йа малá бѣла, на то ни збáла,
 Шчо йа́ йигó не слухáла.
 Ты гіройко каміанна́йа,
 Чом же сьа не ростóчиш?
 Ой дывойко Касу́нейко,
 Чомже сьа не расплáчеш?
 Бо не ма́йу жалóсти,
 Ды́ждалам сьа радóсти:
 Музичейки ми гра́йут,
 Свашейкы ми латка́йут.

Сироты латкайт так:

Касу́нена маты́нойка
 Перед мѣлым Бо́гом лэжит,
 На кресь¹⁾ рúчейкы дэржит.

¹⁾ Криж (на вхрест).

Ой спусти нѣа, Божѣйку,
 З дрібным дожджом на вѣмльу,
 Ой нѣай йѣа сѣа подіўйу,
 Йак мѣйи дитѣа ўѣорано,
 Піт посах посаджѣно.
 Ой убрѣли го льўде,
 Найблишшійи сусѣіде.

Теперь надходит молодець. Свашкы молодіцы латкают :

Сѣтій, звѣагу, за ворѣти,
 Нѣай на тѣа метіль метѣ,
 Нѣай ти лічейко квѣне
 Від дожджу студѣного,
 Від вѣнка двѣленого.

А молодцѣві свашкы латкают з подвѣрѣа :

Слісте нам рада,
 Не дайте нам стоїати,
 Дѣйте нам посїдѣати!

А молодичинѣі відповїдають :

Мы тѣо даўно ждали,
 Бѣсте си постойѣли.
 Не великі перехѣды
 Чѣреа во два огорѣды.
 Припѣр дѣідо бѣбу до двѣрець,
 Тай йї росѣпаў пѣрець.

Свашкы молодого приходѣят до хаты і сїдають.

Йак мають йти до слубу, староста молодцѣй бере молодцѣа і молу, выльзайут зѣа стола, мати сїдаєи з вѣтцѣом на вѣсьльїн, берут хлѣб, а староста кажи музїцы: Стань! — Пѣаньї вѣйче, пѣаньї мѣтко, благословїт, бо мы йдѣмо с тѣми двоїма дѣточкѣами до сакраменту бѣжого. Йа бѣ просїў вас, тѣта, мѣму і сусѣіды, далѣкі і блїські, мѣже вас тотѣ дѣйчѣтко даколї й не ўслўхало, йа бѣ просїў, бѣсте му вѣтпущїли! — Родичї і сусѣіды моўїят: Мы вѣтпущѣамо, нѣай йї Бог вѣтпущѣат. — Тепѣрь молодѣата клѣаньїаут сѣа до нѣг і цѣлуїут родичїў так йак у молодого, а родичї моўїят: Цѣг з Бѣгом, берїт сѣлюб.

Тогды вѣходѣят ўсѣі на двѣр, а свашкы на порозѣі зачинають латкати:

Мы до сѣлюбѣойку йдѣмо,
 Молодў си вѣдѣмо; (Музика граѣ)

Молодú йак йагоду,
 Рум'яну́ йак каліну,
 Солóтку йак маліну.
 Ой мы йдемó до збрóйі,
 До цёркоўцы сьвятóйі,
 Ой там стáнемо рáзом
 Перед бóжим обра́зом.
 Ой нема́ ксь'ядза дóма,
 Пойіхаў до Йильвóва
 Кльúчыкы купувáти,
 Цёркоўцьу розмыкáти.

Церкву розмыкают і ўсы ўходьят до церкви. Йак возьмут сльуб, іду́т в церкви (музыка не йде пiд церкву, але лишаець ся далі десь у селі), а свашкы латкайут:

Д'бáкуйімо Богóйкóви,
 І нáшому ксь'ядзóйкóви,
 Жи нас недóўго бáвнў,
 Не мнóго грóшій прáвнў:
 Піўтoра чeрвоногo
 Віт пана молодóго.

Йак іду́т улицеў, латкайут:

З'вiду́йи с'я татúнейкo
 Свойігo дит'батейкa:
 Мóйи лубé дит'баткo!
 Ци горáзд йіс гóстила?
 Ци вiрнéйкo с'ятубiла?
 Вiрно, тáтойкy, вiрно,
 Розiйтi с'я ни вiльно.

Йак прiйдут перед дверi дому, латкайут:

З'вiду́йи с'я мат'iнойкa
 Свойігo дит'батейкa і т. д.

Мáти выхóдит на порiг хаты кoструбатa; загорне кожúх нá-рубы і выносит на тарéли цукру або меду й хл'iба трoхa, а цeпнар' горiўкы. І цeпнар' пытат с'я: Деж вы, лубóйкóве, бiли? — А стáрoста пóвiдат: Ци рáдaсте гóсьтiм? — Цeпнар' (або гáздa): Рáдa. — Ци раз ци двa рáзы? — Двa рáзы; раз йак прiйдут, дрúгiй раз йак пiдут. — Старoста: Дивiт, лубóйкы; ўз'ялiсмo пáрiпкa, прiвелiсмo чoлoвiкa. Уз'ялiсмo д'ўчá, прiвелiсмo невiсьт'я. — Цeпнар': Бoдáй же вы здорóвi бiли. — Старoста: Шчoж вы, сватúнцьy, за тoтó нам обi-

цьате? — Бóжу лáску на самы́й пéред, а вам здорóўя. Тай за тóтo сьа нáпиймо горіўкы; тай тако́го солóткого, фáйного закусіти. — Цепнарь налива́т горіўкы молодому, молодый пий до молодой, молода до дружкы, дружка до дружбы (перед поро́гом). Ё́ак молодець пий, свашкы лáткайут:

Іва́нойку, Іва́нойку,
Не пий пéршу поўно́йку,
Бо то пéрша зрадли́ва,
Ўсьі сьа ба́бы подо́пили,
Іва́нойка напо́йли.

Староста да́й хлѐб цы́лы́й малому хлонцеви, абы обы́шоў тры разы до́кола молодьбáта. Ё́ак обы́де, дружба перекстѝт гара́нникoм двéри, а гoсподар мoвѝт: Прoшу до хáгы. (Тепер лише льуди молодого, а молодой наві́т до слюбу не йду́т, аж у вечер приходьа́т, як молоду возьму́т). Коли увѝшли, сьѝда́йут, а свашкы латка́йут:

Ой ўсьoж нам дўже лáдно,
Хыбá нам йпднó дѝўно,
Жи нам свáхы ни вѝдно.
Цѝт, свáхо, не страхáй сьа,
Холѝ д нам, прѝвѝтáй сьа.

А свáха стoйѝт перед пѝчоў і не обзыва́т сьа, покы вони не залатка́йут то́й само́й. Вѝдтак свáха (тѝща) прѝйде, а вони сьпѝва́йут:

Ё́ак нас свáха прѝвѝтѝла,
Ё́акбы мѝдом прѝмастѝла.

А ўна прѝйде і мoвѝт:

Цѝ гoрaзд вы гoстѝли?

І зарас сьа цы́луйи с свашкaми, довькою, зьатем і старостоў. І йде гет, а староста бере молодьбáта, дружок, старшу свашку, дружбу і йде до ко́мoры йѝсти (там їм лѝпше даю́т їсти). Тѝмчасoм свашкы посува́йут сьа на мѝсце, де сѝдѝли молодьбáта, дружбы, і латка́йут:

Ой захóдьа́т нас вѝсти,
Хoзьáт нам да́тѝ йѝсти,
Кўро́йкы печѝнойі,
Йѝшейкы машѝнойі.
Цѝ с пѝрцьoм, цѝ не с пѝрцьoм,
Кoбы́ в лáскавым сѝрцьoм.
Йѝли, гўсойкы, йѝли,
Пѝтoйкы ісxoзьѝли.
Бо мы свáнейкы, шчѝбетўшейкы

Від світа шчеб'ємо,
 Горівочки хочемо.
 Дайте нам хочь тр'ощечкы,
 Бо нам гор'ят панч'ощечкы.
 Заспала кухарочка,
 Треба їй маршавочка,
 Треба їй вобудити,
 Горівочкоу напоїти.
 То т'єньга гавдін'я,
 Хороше й'єсти зварїла,
 Сырїми дрив'ами тонїла.

Дайт тепер й'єсти. Поки не попойд'ят, поти не сьпївайут. Аж при курцї сьпївайут:

Ай гїльа, гїльа, білийї гўсы,
 Не каламўтьте в'оду Ганўси,
 Бо Ганўсейка хўстойкы п'ере,
 Приїде нед'їльа, красн'о с'я ўб'ере.

Йак попойд'ят, сьпївайут:

Ей устан'чо мы, підоймїмо с'я,
 Здоймїм шапойку, поклонїмо с'я,
 На самый перед Господу Богу,
 Господу Богу господарїови,
 Гей тым, тым, тым, тым,
 Кухарочкам пышным,
 За постаўл'єньи хлїба,
 Хлїба пшеничного
 Від Бога величного.

Сейї сьпївайут три разы. Потому ўходит староста, шчо ўже найїу с'я у коморї і мовит: Господарїу наш луб'єзний! Найїлисмо с'я, напїлисмо с'я, дякуйїмо Господу Богу і вам, сватўн'цьу. Теп'єрь йа вас, сватўн'цьу, буду просїти, їд'їт, берїт музїккы і ўнесїт нам корогвай. — Сват їде з дружбоу, дружба ўносїт корогвай на головї, обкрутїт с'я три разы (музика перед або за ним грає) і кладе на с'ьтїу. Староста розўїаже обрус, шчо буў заўйазаний, йак принесли від молодц'я, перекройїт на половину, а свашкы латкайут:

Ст'ароста корогвай льїлїт
 І сам собї не вїрит,
 Цї ўс'ю родїну ўб'дїлїт.
 Ой ст'аростойко наш, наш,
 Подивї т'ї с'я на нас!

Вѣкрій нам середінку,
 Узьмемó тѣя піт періпку.
 Стáроста корогва́й кра́йи,
 Золотѣ́й но́жик ма́йи,
 Йаворóвѣй тарéлень,
 Рúчейкы йак палéрець.
 Ой старостойко наш, наш,
 То нам жаль на тебе,
 Жи ни ма́йимо
 Подаруночку віт тебе.
 Ай там засьадемо
 У калинові доли́ны на тебе,
 Ой іздо́ймемо си́ коні́чейка
 Спіт тебе,
 Ай підлóжимо чо́рну кіточку
 Піт тебе.

І підложут бабы чорну кітку під старосту. Теперь дадут друшчы́ гúску; стáроста йак покрайи корогвай, кличе дру́жбу, а дружба запина́т ў гúску друшчы́ гроші: дві шúстки, йак си́ любить дружка, йак тень-гы́й дружба; йак йакый кепський дру́жба, то 12 грейцаріў — і передайи друшчы́. Староста мовит: Дава́й же ти сво́йі друшчы́ хлы́ба (дружбі мовит), бо вона́ шче малá. — Дружба дайи тоты гроші і гуску і мовит: На тобі гроші і хлы́ба, попойідж, жебые бы́ла душа гульáти, бо мы йак вáчнемо вели́кый тáнець, будемо гульáти 24 годин. — Дружка бере. Дружба пы́тат сѣя: Шчо ты мені́ за тотó обі́цѣаш? — Бóжу лáску. — А стáроста мóвит: Покажиш ты, друшко, шчо ты ма́йиш дру́жбі дати́? — А вона́ выпі́мат хустку с пазухы і пересьтынь: На́ ти тоту́ хустку; на сѣ́м льі́т оды́нѣя ма́йиш; не потребу́йиш нікады хо́дліги, іно́ си́ наймі́ когó, жебі́ ты оды́нѣя ўши́ў. — Староста дайи дру́жбі від дружки́ тотó і мовит: Диві́, шчо ти дру́шка дала́? Не ма́йиш сѣя чим гада́ти і сѣ́м льі́т, бо ма́йиш олы́нѣя крáсне; кошу́льу — 24 сорочóк на сѣ́м льі́т; гльадай шеўкы́вы йивó. Ма́йиш пересьтынь, за ньóго будúт ти шйи́и й шче сѣя бй́ги будут: Йа́ ти ўши́ў. Йа. — Шчо́ж ты нам за тотó обі́цѣаш? — Обі́цѣайу наперед бóжу лáску; на самы́й пéред Господу́ Богу дѣакуйу і пáну стáросьты́ і пáну молодóму і паньы́ молоды́ і пáны сванейкáм; цáлому кóлы, шчо ў́ тым стóлы бáрво дѣакуйу пй́кно. — І даст цепнарь горі́ўкы дру́жбі напйи́ти сѣя до дружки́, бо підé гульáти. Возьмé ййи́ на руки́ зѣя стола, а староста мовит: Возьмеш ми дру́жку, абй́е ми ту положі́ў, віткыс ўзѣа́ў, абй́е ми не поневірй́аў. — І тогды гульáют; але музика стайи́, докы му дружба́ не запла́тит, йак перше молодый. Йак дружба́ погульайи́ з дружко́ў, са-

дит їй зноў за стьіў, а потому ўже гуляйут хлопцы. Тенерь староста роздайи корогвай; одну половину бере молодець до себе, другу половину молодицьа крайи на тьілько кускіў, кьілько гостей ближших, ўкладат стойачкы (по одній) ў кусник, і роздайи. Родина бере, а дальші хыба дьістайўт кусникы хльіба, йак корогвайу не стане. Йак дайи музицьы, мовит: Дали бысмо ти коньба, але кьінь хоче йїсти, а ты забавўный чоловік, та ты кьоло коньба не будеш ходїти. Ты чоловік весельный, грайиш, кьінь рже, йїсти хоче, а йа бы тебе просїў — ўзьати хлїб; чей ты тото приймеш; хоць не великый кусень, прийми за найбольшый. Шчо ж ты нам за тото обїцьяш? — Музика дякуйи, йак перше дружба: Ласку божу, дякуйу Пану Богу і т. д. Так староста прибалакуйи шчоє до кожного, кому дайи корогвай. — Тимчасом приходит хтось від молодого, дайи знати, шчо там страва поварена, шчо можна ўже йти. Староста мовит: Господару наш лубезный! Мы бы ўже хотьїли сьа забїрати; мы ўже наўнували вам. — Газда, йак добрый, задержуйи гостей, але староста вымоўляйи сьа, шчо треба йти. І кличе до дрўжбы: Дружба, зганьай бойар, кўждый на свьойи мїсце, бо пїдемо до дому. — Йак посьїдайут ўсьы, газда дайи горїўкы і ўсьы пїут по 2 порцьїи ў кружок, а свашкы латкайут:

Де сьа збїраш, Касўнейко,
Пїт тьёмнуйу ньїчейку?
Де будеш ночувати,
Вечерїу вечерїати?
Майу нальїу ў Бьозьї,
у свєкорцьа при дорьозї,
Там буду ночувати,
Вечерїу вечерїати.

Де Іванойко сьїдїт,
Там сьа сььтїнойка сьвїтит;
Де Касўнейка сьїдїт,
Там сьа шче лїпше сьвїтит.
А ў лїсьы на польанї,
Там бойари спочивали.
Меджи ними Касўнейка
Цьїлу ньїчку не спала,
Бойари й убуджала:
Ўстаньте, бойаре, д гьорї,
Ўже бїлий день на двьорї!
Час домїў поїхатї,
Добраньїч повїдати.

Добрáньч на ўсёу нýч,
 А добрýйдень на ўвёсь день.
 У лýсьцi тернина́я
 ўсьо поле загайла,
 Молодá Касúнейка
 ўсьiх бойáр прыздобила.
 Дé сьа Касúнейка лýла:
 Ой ци вóлойкы пóйит,
 Ци корóвойкы дóйит?
 Ой не вóлойкы пойит,
 Ни корóвойкы дóйит,
 А с слóйим татúнейком
 ў комóройцý на ровмóвойцý.
 Шчо йi ма́йи вина́ дáти?
 Штири вóлойкы, штири коровы,
 I коньа воронóго пiт пана молодóго.
 Не плач, не плач, татúнейку, за мнóйу,
 Не берý йа нiчого с собóйу.
 Лишáйу ти сьлýдочкы по обóрi,
 А дрiбнéйкi сьлюзочкы по стóлбi.
 Забира́йу йодыньчэчко с комóры,
 Выганьáйу худóбицьу с стодóлы.

Молодбата кланьáйт сьа родичам, а свашкы латка́йут:

Iде вiт свóйi матýнойкы до чужо́йi,
 Кобý, Боже, до лыпшóйi.

Йак выйдут на двiр, гáзда выносьт фляшку горiўкы i шчэ дайи
 ўсьiм по порцýйi, а свашкы молодичынь, шчо тепер приходьбат, лат-
 кáйт:

Не йди, Касúнейко, там,
 Там люде невiрнýйi,
 Бiют жóны даремнýйi.
 Не мнóго завинiла,
 Шчо вошчiнок не солiла!

Свашкы молодцьовi вiдповiдайт:

Бо тотó непраўдойка
 На нáшого сусiдойка!
 Шчэ й Касúньа не ўстáла,
 На стóлбi рýнка (з яэшнею) стáла:
 Устава́й, ўставай, Касúнейко,
 Бо ўже йи сьвнýланейко.

Потому :

Гоца, свáхойка, гоца,
 Трѣба дывойцы гóдза¹⁾.
 Трѣба сьа укывáти,
 Бо то зимá не мáти.

Теперь выхóдять госты і йдут до батька молодого (лише молодого гості). Староста бере на плечі перину, шчо мати дайи молоды, три плахты (простирала) і два хлыбы ў сereдину. Йак староста выйде, нападут на нього хлопцы з палічкамі і бйут по подушцы цылу дорогу; дружба відганьбат, бйи гаранником і староста відганьбат, але вони не відступайут. Свашкы латкайут аж йак прийдут на вобору :

Выйди, выйди, кострубáта,
 Йде невіста богáта,
 З коровами, з волами,
 З добрыми намóвами.

Мати молодцьова выносит, йак молодойі, горіўкы, цукру і хлыба і трактуйи старосту, молодьбата, дружбы і сваху. Йак выпйут горіўку, староста пыгат: Сватуньцьу, ци радасте гóсьтым? — Рада. — Ци раз, ци два рáзы? — Раз йак пшлі, дрўгый раз йак припшлі. — Дывіт, сватунцьу, узвалісмо йиднў дьитіну, а привелісмо, Біг даў, двойи. І не будетє ходіти на вóду і хáту не будетє замігáти, тріскы не будетє носіти, бо вы ни годны, вы старейкі, вы сына годували двáцьты лыт і три, жебысте послўгу мáли з невісты. — Теперь мати бере молодьбата і веде за хустку, шчо обойм на шийі, до хаты. Йак приведе, госьты сьйдайут за сьтыў з молодьбатами, гавда приносит горіўкы і дайи ўсьим по 2 порцьийі. Йак выпйут горіўку, молодьбата, дружба, староста і свашка йдут до коморы вечерйати, а госьты вечерйайут у хаты. Покры дадут вечерйу, свашкы латкайут :

Захóдять нас вiсти (як перше).

Мати сьа пыгат :

Ой деж вы бывáли,
 Сивыйі сокóлы?

Свашкы :

Бывáли мы, бывали
 ў глубóкiм потóцци,
 Там сьа кунали дві гáлойкы.

1) Коца.

Мати :

Чому вы не ўзбали
Хоць йдну галойку?

Свашкы :

Ой ўзбали мы, ўзбали
Іванови Касунейку.

Теперь вечеряйгут. Йак дадут крупы, свашкы латкайут :

Шійнейко, багрунейко¹⁾,
Бодас здорова была,
Жис нам крупы примастила.
Мы йісти не будэмо,
Покы сьа не напіймо.
Трэба нас припросіти,
Горілочкоў напойіти,
Бо мы сванейкы, шчебетўшейкы,
Віт сьвіта шчебэчемо,
Горілочки хочемо.
Дайте нам хоць трошейкы
Рогойко помачіти ;
Хоць бы мы йі не пили,
Ажебысмо хоць ўвидыли.

Газда ўже не даі горіўкы, тому вони йдбат і так. Йак попой-
дбат, то сьпівайут куранта (курки їдять і приспівують) :

Ей гильа, гильа, білыі гуси,
Не кадамўтьте воду Гануси.
Ой кумуцьцу, прόшу вас,
Чи не была мойа кўрочка у вас?
А на мойі кўройцы
Цірейко рїабойи,
Ци будемэ, сусыітко, ўраз обойи?

Тепер хто попойіст, йде спати, а молоды гульайут. Свашкы роз-
ходьбат сьа, лише найстарша свашка лишай сьа. Тепер лагодьбат ве-
черйу дльа родичіў молодойі і тых, шчо прійдут з ними (як добрый
газда і 15 осіб, як нї, то 6). Газда (батько молодойі), йак ўже думат,
шчо час йти, кличе сусьід і родичіў йти по дятя у прійданы за
мойим дьіўчятьом до молодого. Усьім тим, шчо кличе, даст по-
кельшкови горіўкы. А мати заўйаже собі дарунок дльа молодцьвойі

¹⁾ Назва корови.

найблизшій родини: дай маленькі крамські хусточки. Як йдуть, то придани (прийданські свашки) латкають:

Жебы Касушейка знала,
Шчо їй татойко йде,
Ставила бы лаўкы
З двеленой мураўкы,
Замітала бы дворы,
Выстельбала бы стóлы,
Клала бы хлыбы пшеничныі
Пéрет свóго татúнейка.
Ой знати, Бóжейку, знати
Ў котрі, Касушейка, хаты.

Як прийшли на обору:

Укажít нам сокола,
Шчо́сте нам ўзбали ўчэра.
Ўчэра із вечэра,
А свóчи по шўно́чи.

Перед приданіў выводьбат молоду, ўказати вiтцэ. Вона вiтэйцца з приданамі і просит іх до хаты. Як увійшли до хаты, сьідають за сьтўіў (музика молодой грають, а молодого сядять) і зачинають латкати:

Пышвы придани, пышны,
За Касушейкоў прийшли,
Красно си посідали
На калиновы лавы.
Ўсьож нам дўже ладно,
Хыба нам йидно дўно,
Жи нам свахы ни видно.
Цит, свахо, не страхай сва,
Ході д нам, привитай сва.

Сваха приходит; свекра пытайи: Ци горáзд, здорові свахúньцэ, ци горáзд вам сва веселít? — Горáзд, Бiг заплаць, вам ци горáзд? — Горáзд Бóгу дяковати. — Тенерь гавда дайи по 2 кельушкы горіўкы (чопнарови латкають при тiм, як висше), а по горіўцэі йисти. По йидыньу отець молодой кличе д собі свата, бо приньис горіўкы, і примоўляйи до нього: Дай Божи дóбрый вечiр. — Дай Боже здороўля. Ци горáзд вам сва веселít, сватúньцэ? — Горáзд, Бiг заплаць. Вам собі ци горáзд? — Горавд Бóгу дяковати, дай Бóже лыпше. — I вынимат свóйу пóрцўіу дўўчини отець і дайи свáтови горіўкы. Як напйут сва сваты, тогды отець молодойі трактуйи тым, шчо ў хаты йи, покы не

выпйут. При ты горйўцы дайи мати молодой хусчата. (При тйи приспйвуют собй, що хотять). Мамй молодого дайи виликый обрус, балець. Вона завинё сьа і йде гульвати ў ным. Йак за куртый балець, спйвайи:

Ишлám з лúшка, напйлам сьа,
Найшлám гáткы, — завйлам сьа.
Подивй сьа, павй Йаньё,
Йакё сьлычнё завивáньё.

А йак фáйный, то гульайи і приспйвуйи:

Не жаль ми, не жаль,
Жи йа з газдоў спала,
Жи йа собй ў свёйй свахы
Фáйный балець дьйстáла.

Йак горйўку выпили і роздали дарункы, тогды староста просит дружбу, жебы гльадаў молодцовой свашкы, бо треба поўйязати невесту. Молодцёва свашка засйдаг за сьтйў кóло молодой, знимат хустку і вйнець, кладе на сьтйў, і мовит: Давáй же, Иване, чепець с пазухы і кладй Кáси на гóлову, а з гóловы на сьтйў (так три рази). Волосьа порозгоргат і почйчуи, поўйязуйи чепцём і польытйцеў. Усьй дйўйат сьа і примоўйайут: Йакá фáйна невеста з нейй! — А свашкы латкайут:

Краўчи, свáнейко, краўчи,
А ци ўмййиш краўчйти...

Касўнин татўнейко
У Сьанóцы на йармáрцы
С крамарйóм сьа торгўйи,
Чйпойко Кáси кувўйи.

Не крач, свáнейко, дьйўча,
Бó го болйт гóлоўча.
Мати го ўгодувáла
Тай йигó не тарáла.
Тремтит, кйсойка, тремтит,
Чогóсь во́на сьа боййт...

Та ў гай полетыла
Та пйт чйпойко сьйла,
Во ўна сьа боййт,
Бó свáшейка на вьў сьа строййт.
Чйпойку йидбáбный,
На гóловойку лáдный.

І поўйазали ў чепець, а по чепці ў хустку білу. Газда шче раз трактуї горіўкоў по 2 порції і кажи: Забірайте сьа до дому, бо ўже трóха хóчемо спочіти! — І теперь забираўт сьа гет ўсьі, музыкы йдут спати, а вони льігаўт, хоць то надóднем. Ёак рано ўстанут молодьата і тато, каже тато дружбі піти попросити кількох льуднїй, бо піцемо сьа на рїку мьїти. Ёак бабы і хлопны поприходили і музика ўстаў, молада берé коноўцьу і кропило і йде на рїку зі ўсьїми, а бабы латкаўт:

Д га́ти, ды́тойкы, д га́ти,
Лїчейко умыва́ти.
Мьїли сьа, ды́тойкы, мьїли.
Пазуха́ми сьа ўтира́ли,
Жебьї́ сьа шанува́ли.

Теперь хопит мати невісту тай в коноўцеў по воды бродит; другі дрільаўт себе ў воду, кого зможут. Тешча обведе три разы ў воды невісту, — абы ним так йшло, ёак в воды — і ёак невіста зачере воду, вертаўт до дому, а бабы латкаўт:

Несе невіста воду
Іс камьяно́го броду.

Ёак невіста прїйде д хаты, кропит тоў водоў хьжї, ма́ргу, збіже, а бабы латкаўт:

Кропи, невісто, кропи!
Де кропля́ воды ўпаде,
Там ста́до волы́ў ста́не.

По сьїм невіста розбере сьа і йде в молодцьом до церкви на вывід (аж потїм можна їй спати в молодїш), а тоты шче ў хьжї балакаўт, але ўже не гостьат сьа, бо нема чим. Ёак по огньóви ўже ўсьо стало. Хьба на останку свашкы залаткаўт:

Спили, зьїли,
Хьба́ болото лишили!

Зап. в марті, 1899, від Касї Семїнськой.

$g=00$
Свч 210

Свч 210

